

uporabo informacijsko komunikacijske tehnologije na vseh področjih družbenega in individualnega življenja, kar bo pospešilo razvoj nefarmakoloških terapij demence, na primer kognitivnega treninga. Zavedati pa se je potrebno, da bodo za učinkovito uporabo tehnologije osebe z demenco in njihovi oskrbovalci potrebovali veliko navodil, usposabljanj in podpore.

Novim razmeram se bodo morali prilagoditi tudi bolniki z demenco in njihovi svojci ter skupaj pripraviti načrte, kako bodo ravnali ob nepredvidljivih dogodkih. Če se bodo zavedali možnih tveganj, lahko sami naredijo veliko za to, da se izognejo negativnim posledicam. Med potencialne rešitve lahko vključijo pogostejše medosebne stike s pomočjo običajnih telefonskih ali naprednejših video klicev, načrte za dostavljanje nujnih življenjskih potrebščin, načrtovanje oskrbe ter za vsak primer tudi možnosti začasne selitve na lokacijo, kjer bo mogoče vse to zagotoviti.

Zaključimo torej lahko, da pandemija covid-19 ob drugih družbenih spremembah, zlasti ob negativnem vplivu na delovanje zdravstvenih sistemov po vsem svetu, prinaša tudi izjemno tveganje za bolnike z demenco. Če se teh vplivov dobro zavedamo, se lahko nanje prilagodimo in ublažimo negativne posledice.

Ajda Svetelšek

AGE Platform: <https://www.age-platform.eu/publications/short-guide-avoid-stereotypical-communication-when-talking-about-ageing-and-older>

KAKO SE IZOGNITI STEREOTIPOM O STARANJU?

Nepremišljena sporočila in podobe lahko povzročijo stereotipne predstave o

starejših ljudeh, zato je zelo pomembno kako informacije podajamo, katere izraze in besedne zveze pri tem uporabljamo in katerim naj se izogibamo. Strokovnjaki za komuniciranje iz AGE platform – krovne organizacije starejših ljudi na ravni EU, so v ta namen pripravili nekaj priporočil za ustrezno informiranje o staranju, podkrepljenih s praktičnimi primeri.

Za opisovanje rastoče populacije starejših namesto negativnih izrazov kot so demografska bomba, srebrni cunami ipd., rajši uporabljajmo pozitivne vidike staranja, npr. govorimo o daljšem in bolj zdravem življenju, o staranju kot priložnosti itd. Izogibajmo se primerjavam starosti z mladostjo, npr. »starost kot akumulirana mladost«, ali da rečemo, da je nekdo »mlad po srcu«. Raje uporabljajmo izraze s pozitivno konotacijo ali druge pridevnike, ki opisujejo pozitivne karakteristike starejše osebe.

Namesto izrazov, ki vse starejše obravnavajo stereotipno kot homogeno skupino, raje uporabljajmo nevtralnije, a pomenško širše izraze, npr. »starejši ljudje« ipd. Ne govorimo o starejših kot o »njih« kot tistih drugih tam nekje. Namesto tega govorimo raje o »nas«, v prvi osebi množine, kar je bolj univerzalno; na tak način tudi lažje zastopamo pravice starejših. Prav tako o starejših ne govorimo pokroviteljsko, »naši starejši«, kot da si jih lastimo. Izogibajmo se izrazov, ki na splošno sugerirajo krhkost in ranljivost starejših ljudi. Raje opišimo situacije, kjer so starejši dejansko najbolj izpostavljeni ali rizični, npr. v času covida-19.

Ko gre za upodobitve (fotografije, risbe) starejših ljudi, prikazujmo raje njihove obraze kot pa dele telesa; zgubane roke

so pogosto uporabljen stereotipen motiv. Obraz nam prav gotovo sporoča več, tudi občutja, misli. Izbor slikovnega gradiva naj bo čim pestrejši, upoštevajmo različne starosti, spol, sposobnosti starejših ljudi, v multikulturnih okoljih tudi različne rase. Čeprav ima precej starejših ljudi različne bolezni in hibe, ne izbirajmo slik ključnih starejših s palico; invalidnosti so lahko različne, ne samo fizične. Namesto slik osamljenih starejših oseb raje uporabimo tiste z več starejšimi ali z osebami različnih generacij, a ne samo družinskih, saj nemalo starejših živi samih brez svojcev. Starejši ljudje so pogosto upodobljeni kot pasivni, nemočni, odvisni, ki prejemajo pomoč od drugih ali opazujejo življenje, ki gre mimo njih. Raje uporabimo tiste slike, ki prikazujejo aktivne starejše ljudi, v gibanju ali kjer pomagajo drugim, prenašajo svoje izkušnje in znanja; barvne fotografije so primernejše od črno-belih.

Priporočila, ki so jih zbrali in objavili na spletni strani AGE platform so dobrodošla tudi za naše okolje, saj nas opozorijo na pozitivne vidike informiranja o staranju in stereotipna prikazovanja starejših, ki jih pogosto zasledimo tako v medijih kakor v nekaterih organizacijah in ustanovah, ki se ukvarjajo s starejšimi ljudmi.

Alenka Ogrin

https://ec.europa.eu/slovenia/news/green-paper-on-aging_sl

ZELENA KNJIGA O STARANJU

Evropska komisija je 27. januarja 2021 predstavila zeleno knjigo, s katero začena široko razpravo o izzivih in priložnostih, ki jih prinaša starajoča se družba v Evropi. Komisija v njej analizira vpliv tega

demografskega trenda na gospodarstvo in družbo ter poziva k sodelovanju v javnih posvetih do konca maja, v katerem lahko vsak izrazi stališča o odzivu na to vprašanje.

Demografija je ena od prioritet Evropske komisije. Pričakovana življenjska doba ob rojstvu se je v zadnjih 50 letih podaljšala za približno 10 let tako za moške kakor za ženske. Število ljudi, ki bodo potrebovali dolgotrajno oskrbo, se bo skladno s tem predvidoma povečalo z 19,5 milijona, kolikor jih je bilo leta 2016, na 23,6 milijona leta 2030. Z zeleno knjigo se začena razprava o vprašanjih v zvezi s staranjem v Evropi, sledila pa ji bo dolgoročna vizija za podeželska območja, ki bo obravnavala tudi vprašanje depopulacije.

Staranje prebivalstva ima vpliv na politike in vprašanja, ki jih v zvezi s tem zastavljamo – od spodbujanja zdravega načina življenja in vseživljenjskega učenja do krepitev zdravstvenih sistemov in sistemov oskrbe, da bodo prilagojeni za starejše prebivalstvo. Potrebni so novi pristopi, politike morajo biti primerno usmerjene – od zelenih in digitalnih prehodov do potreb po novih oblikah dela, zdravega in aktivnega staranja ter obravnavanja grožnje pandemij. Pandemija covid-19 je pokazala na pomanjkljivosti v zdravstveni in socialni oskrbi starejših. Posebej so izpostavljeni tudi izzivi kognitivnega upada, mobilnosti, revščine, infrastrukture in upokojevanja.

Zelena knjiga izpostavlja priložnosti za ustvarjanje novih delovnih mest in analizira vpliv staranja na naše poklicne poti, blaginjo, pokojnine, socialno zaščito in produktivnost. Temelji na vseživljenjskem pristopu, ki odraža vsesplošen vpliv staranja na vse generacije in življenjska obdobja ter